

ประชาคมอาเซียนกับนวัตกรรม

ท่านผู้อ่านอาจจะแปลกใจว่า เหตุใดจึงมีบทความเรื่องประชาคมอาเซียนกับนวัตกรรม ประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN Community เกี่ยวโยงกับนวัตกรรมหรือที่ศัพท์ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Innovation” อย่างไร ผู้เขียนได้ตั้งคำถามกับตัวเองในตอนแรกเช่นกัน ที่น่าสนใจกว่านั้น ต้องขอเรียนว่า ในช่วงสองสัปดาห์ที่ผ่านมา เรื่องนวัตกรรมกับประชาคมอาเซียนได้เข้ามาพัวพันกับชีวิตของผู้เขียนอย่างมาก จึงเห็นว่า น่าจะได้เล่าสู่กันฟัง

หลายท่านคงทราบแล้วว่า ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความก้าวหน้าประเทศหนึ่ง กำลังเตรียมความพร้อมในทุกด้านและในทุกระดับเพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Political and Economic Community : APSC) ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) โดยทั้งสามประชาคมต้องมีความก้าวหน้า และดำเนินไปควบคู่กัน และโดยสนับสนุนกันและกัน เพื่อให้เกิดประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนเก้าอี้สามขา จะขาดซึ่งขาใดขาหนึ่งไปไม่ได้

ในการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ ๖๓ ของอาเซียน ที่เนปิดอร์ เมียนมาร์ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนวัตกรรมเป็นอย่างมาก โดย Innovation (I) หรือ นวัตกรรมดังกล่าว เป็นเรื่องประเทศคู่แข่งต่าง ๆ ของอาเซียนจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการสานสัมพันธ์กับอาเซียนได้ต่อไปในอนาคต โดยประเทศไทยได้ผลักดันที่จะให้มีความร่วมมือทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Science & Technology and Innovation)

โดยที่อาเซียนมีเป้าหมายของการเป็น ประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people-oriented community) ประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญของอาเซียน I Innovation จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งสามเสาของประชาคมอาเซียน นวัตกรรมเป็นภูมิปัญญาทางความคิด เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความน่าสนใจให้กับตัวเอง สินค้า ผลิตภัณฑ์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ รวมถึงระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่แข่ง ซึ่งปัจจุบันมีถึง ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย และรัสเซีย (อาเซียนยังมีปากีสถานเป็นประเทศคู่แข่งเฉพาะด้าน หรือ ที่เรียกว่า sectoral dialogue partner อีกด้วย) นวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญ คือ การศึกษา การวิจัยและการพัฒนา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องมีนโยบายให้การสนับสนุนทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และงบประมาณ เพื่อให้เกิดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และในเวทีระหว่างประเทศได้ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็จำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการร่วมมือด้านการศึกษา การวิจัยและการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นกับประเทศและหุ้นส่วนภายนอกด้วย

ถัดมา เป็นการเข้าร่วมเป็นผู้อภิปราย (Speaker) ในการประชุมวิชาการโลกมุสลิม ประจำปี ๒๕๕๕ (Annual Muslim World Conference 2010) เรื่อง “เส้นทางทุนมนุษย์ไทย : โอกาสและจุดเปลี่ยนของมุสลิมไทยในประชาคมอาเซียน” ซึ่งจัดโดยศูนย์นโยบายโลกมุสลิม คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้เชิญท่านเอกอัครราชทูตมาเลเซียประจำประเทศไทยไปเข้าร่วมกล่าวเปิดการประชุมด้วย

ท่านเอกอัครราชทูตฯ ได้กล่าวถึง Innovation อีก จนผู้เขียนเริ่มเห็นคล้อยไปกับความสำคัญของการมีนวัตกรรมดังกล่าวและได้ร่วมกล่าวสนับสนุน ที่ประชุมยังได้มีโอกาสรับฟังแนวคิดที่น่าสนใจจากองค์ปาฐกเกี่ยวกับนวัตกรรมทุนมนุษย์ไทย ทั้งในเรื่อง **นวัตกรรมภาษา** (การให้ประชาชนได้รับโอกาสเข้าถึงภาษาทางเลือกอื่น ๆ นอกจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) **นวัตกรรมทางความคิด** (ต้องการโอกาสที่เปิดให้คิด) **นวัตกรรมของทักษะที่สามารถวัดได้** (เพื่อวัดคุณภาพและให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ) **นวัตกรรมทางการผลิต** (ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ซึ่งจำเป็นต้องให้เกิดงานที่มีคุณภาพในปริมาณสูงสุดแต่ภายในระยะเวลาที่น้อยที่สุด) **นวัตกรรมที่เป็นจุดแข็งที่ควรได้รับการอุ้มชูหรือสนับสนุน** (อาทิ การที่ประเทศไทยมีจุดแข็งในการด้านการบริการ การท่องเที่ยว การโรงแรม สุขภาพ และสปา) และ **นวัตกรรมหรือเศรษฐกิจฐานความรู้** (knowledge-based innovation หรือ economy) เป็นต้น

ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้เขียนเห็นว่า การทำการศึกษา การวิจัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องทำอย่างจริงจัง ให้เกิดประโยชน์และสามารถเอาไปประยุกต์ใช้หรืออ้างอิงได้จริง เพื่อให้การลงทุนเป็นสิ่งที่คุ้มค่า และเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง

นางสาวลดา ภูมาศ
 นักการทูตชำนาญการ กรมอาเซียน
 สิงหาคม ๒๕๕๕